

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

25 април 2024 година *

„Преюдициално запитване — Сближаване на законодателствата — Регламент (ЕО) № 1107/2009 — Разрешение за пускане на пазара на продукти за растителна защита — Разглеждане с цел разрешаване — Член 36 — Свобода на преценка на съответната държава членка по смисъла на член 36, параграф 2 във връзка с научната оценка на риска, извършвана от държавата членка, която разглежда заявлението за издаване на разрешение съгласно член 36, параграф 1 — Член 44 — Отнемане или изменение на разрешение — Принцип на предпазните мерки — Ефективно средство за съдебна защита — Съвременни научно-технически познания“

По дело C-308/22

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от College van Beroep voor het bedrijfsleven (Апелативен съд по административни спорове в икономическата област, Нидерландия) с акт от 3 май 2022 г., постъпил в Съда на 11 май 2022 г., в рамките на производство по дело

Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)

срещу

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden,

при участието на

Corteva Agriscience Netherlands BV, по-рано Dow AgroScience BV (Dow),

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: К. Jürimäe, председател на състава, N. Piçarra и M. Gavalec (докладчик),
съдии,

генерален адвокат: L. Medina,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

* Език на производството: нидерландски.

като има предвид становищата, представени:

- за Pesticide Action Network Europe (PAN Europe), от H. Muilerman и G. Simon, експерти, и от M. R. J. Baneke, advocaat,
- за Corteva Agriscience Netherlands BV, от E. J. H. Gielen и N. E. Kuijjer, advocaten,
- за нидерландското правителство, от M. K. Bulterman и C. S. Schillemans, в качеството на представители,
- за германското правителство, от J. Möller и R. Kanitz, в качеството на представители,
- за Ирландия, от M. Browne, Chief State Solicitor, A. Joyce и M. Lane, в качеството на представители, подпомагани от D. Fennelly, BL,
- за гръцкото правителство, от K. Konsta, E.-E. Krompa, E. Leftheriotou и M. Tassopoulou, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от A. C. Becker и M. ter Haar, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 28 септември 2023 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 36, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета (ОВ L 309, 2009 г., стр. 1), а също и на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Pesticide Action Network Europe (PAN Europe) (наричано по-нататък „PAN Europe“) и College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Съвет по одобряване на продукти за растителна защита и биоциди, Нидерландия) (наричан по-нататък „СТГВ“) по повод на това, че посоченият съвет отхвърля жалбата, която PAN Europe подава по административен ред срещу решението му да одобри разширяването на обхвата на разрешението за пускане на съдържащия активното вещество сулфоксафлор продукт за растителна защита „Клоузър“ (Closer) на нидерландския пазар.

Правна уредба

Регламент № 1107/2009

3 Съображения 5, 8, 9, 24, 25, 28 и 29 от Регламент № 1107/2009 гласят:

„(5) С цел опростяване на прилагането на новия акт и гарантиране на съгласуваността в държавите членки актът следва да бъде под формата на регламент.

[...]

(8) Целта на настоящия регламент е да се гарантира високо равнище на защита на здравето на хората и на животните, както и опазване на околната среда, като в същото време се запази конкурентоспособността на общностното селско стопанство. Следва да се обърне особено внимание на защитата на уязвими групи от населението, включително бременни жени, бебета и деца. Следва да се прилага принципът на предпазливост, като настоящият регламент следва да гарантира, че индустрията показва, че произвежданите или пусканите на пазара вещества или продукти не оказват вредно въздействие върху здравето на хората или на животните, нито пък неприемливо въздействие върху околната среда.

(9) С цел да се премахнат в най-голяма степен препятствията пред търговията с продукти за растителна защита, които съществуват поради различните равнища на защита в държавите членки, настоящият регламент следва също да установи хармонизирани разпоредби за одобрение на активни вещества и пускане на пазара на продукти за растителна защита, включително разпоредби за взаимно признаване на разрешения и за паралелна търговия. Поради това целта на настоящия регламент е да повиши свободното движение на такива продукти и наличността на такива продукти в държавите членки.

[...]

(24) Разпоредбите, уреждащи разрешенията, трябва да осигуряват висока степен на защита. По-специално при издаване на разрешения за продукти за растителна защита защитата на здравето на хората и на животните и опазването на околната среда следва да имат предимство пред подобряването на растениевъдството. Поради това, преди продуктите за растителна защита да се пуснат на пазара, следва да се покаже, че те определено са от полза за растениевъдството и не оказват вредно въздействие върху здравето на хората или на животните, включително върху здравето на уязвими групи, нито пък оказват неприемливо въздействие върху околната среда.

(25) От съображения за предвидимост, ефикасност и съгласуваност следва да се хармонизират критериите, процедурите и условията за разрешаване на продукти за растителна защита, като се отчитат общите принципи за защита на здравето на хората и животните и опазване на околната среда.

[...]

- (28) Доброто административно сътрудничество между държавите членки следва да се засили на всички етапи от процедурата за издаване на разрешение.
- (29) Принципът на взаимното признаване е един от начините да се гарантира свободното движение на стоки в рамките на Общността. С оглед да се избегне дублирането на дейности, да се намали административната тежест за индустрията и за държавите членки и да се обезпечи по-хармонизирана наличност на продукти за растителна защита, издадените от една държава членка разрешения следва да се приемат от други държави членки, в които селскостопанските, фитосанитарните и екологичните (включително климатичните) условия са съпоставими. Поради това, с оглед да се улесни такова взаимно признаване, Общността следва да се раздели на зони със съпоставими условия. Въпреки това специфичните за територията на една или повече държави членки екологични или селскостопански условия може да налагат, след подаване на заявление, държавите членки да признаят или изменят разрешението, издадено от друга държава членка, или да откажат разрешаване на продукта за растителна защита на своя територия, когато това е оправдано в резултат на конкретните екологични или селскостопански условия или когато не могат да бъдат постигнати високата степен на защита на здравето на хората и животните и на опазване на околната среда, изисквани от настоящия регламент. Също така следва да има възможност да бъдат налагани и подходящи условия във връзка с целите, определени в националния план за действие, приет в съответствие с Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди^[и] [ОВ L 309, 2009 г., стр. 71]“.

4 Член 1 от този регламент е озаглавен „Предмет и цел“ и параграфи 3 и 4 от него гласят:

„3. Целта на настоящия регламент е да се гарантира високо равнище на защита на здравето на хората и животните и на околната среда, както и да се подобри функционирането на вътрешния пазар посредством хармонизация на правилата относно пускането на пазара на продукти за растителна защита, като същевременно се подобри земеделското производство.

4. Разпоредбите на настоящия регламент се основават на принципа на предпазливост, за да се гарантира, че активните вещества или продукти, които се пускат на пазара, не засягат неблагоприятно здравето на хората или животните или околната среда. По-специално държавите членки не могат да бъдат възпрепятствани да прилагат принципа на предпазливост, когато съществува неяснота от научна гледна точка по отношение на рисковете за здравето на хората или животните и за околната среда, предизвикани от продукти за растителна защита, които се разрешават на тяхна територия“.

5 Член 4 от Регламента е озаглавен „Критерии за одобряване на активни вещества“ и параграфи 1—4 от него предвиждат:

„1. Активно вещество се одобрява в съответствие с приложение II, ако предвид съвременните научно-технически познания може да се очаква, че при отчитане на критериите за одобрение, определени в точки 2 и 3 от същото приложение, продуктите за растителна защита, съдържащи съответното активно вещество, отговарят на изискванията, предвидени в параграфи 2 и 3.

Оценката на активното вещество установява на първо място дали са изпълнени критериите за одобрение, посочени в точки 3.6.2—3.6.4 и 3.7 от приложение II. Ако тези критерии са изпълнени, оценката установява също дали са изпълнени останалите критерии за одобрение, посочени в точки 2 и 3 от приложение II.

2. Остатъчните вещества от продукти за растителна защита, след прилагане в съответствие с добрата растителнозащитна практика и при реалистични условия на употреба, отговарят на следните изисквания:

- а) не оказват никакво вредно въздействие върху здравето на хората, включително върху това на уязвими групи от населението, нито върху здравето на животните, като се вземат предвид познатите кумулативни и синергични въздействия, когато са налице приети от [Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ)] научни методи за оценка на тези въздействия, нито върху подземните води;
- б) не оказват неприемливо въздействие върху околната среда.

За остатъчни вещества от токсикологично, екотоксикологично или екологично значение или от значение за питейната вода, съществуват стандартно използвани методи за тяхното измерване. Трябва да съществуват достъпни аналитични стандарти.

3. Когато се прилага в съответствие с добрата растителнозащитна практика и при реалистични условия на употреба, даден продукт за растителна защита трябва да отговаря на следните изисквания:

- а) да е достатъчно ефективен;
- б) да няма никакво непосредствено или забавено вредно въздействие върху здравето на хората, включително върху това на уязвимите групи, или върху здравето на животните, пряко или чрез питейната вода (като се вземат предвид вещества, произтичащи от третиране на вода), храните, фуражите или въздуха, нито последици на работното място, нито друго косвено въздействие, като се вземат предвид познатите кумулативни и синергични въздействия, когато са налице приети от [ЕОБХ] научни методи за оценка на тези въздействия, нито въздействие върху подземните води;
- в) да няма никакво неприемливо въздействие върху растенията или растителните продукти;
- г) да не причинява ненужни страдания и болка на гръбначни животни, които подлежат на контрол;
- д) да няма неприемливо въздействие върху околната среда, като се вземат най-вече предвид следните съображения, когато са налице приети от [ЕОБХ] научни методи за оценка на тези въздействия:

[...]

4. Изискванията в параграфи 2 и 3 се оценяват предвид единните принципи, посочени в член 29, параграф 6“.

6 Член 6 от Регламент № 1107/2009 закрепва условията и ограниченията, с които може да се обвързва одобрението.

7 Член 21 от този регламент е озаглавен „Преразглеждане на одобрение“ и параграф 3 от него предвижда:

„Когато [Европейската комисия] стигне до заключението, че предвидените в член 4 критерии за одобрение вече не се изпълняват или че не е представена допълнителната информация, изисквана в съответствие с член 6, буква е), се приема регламент за отнемане или изменение на одобрението в съответствие с процедурата по регулиране, посочена в член 79, параграф 3.

[...]“.

8 Глава III от Регламент № 1107/2009 е озаглавена „Продукти за растителна защита“ и включва раздел 1, „Разрешение“, чийто подраздел 1, озаглавен „Изисквания и съдържание“, обхваща членове 28—32.

9 Член 28 от Регламента е озаглавен „Разрешение за пускане на пазара и употреба“ и параграф 1 от него предвижда, че извън случаите по параграф 2 продукт за растителна защита не се пуска на пазара и не се употребява, освен ако е разрешен в съответната държава членка съобразно разпоредбите на този регламент.

10 Член 29 от Регламент № 1107/2009 е озаглавен „Изисквания по отношение на разрешението за пускане на пазара“ и гласи:

„1. Без да се засяга член 50, продукт за растителна защита се разрешава само когато, в резултат на посочените в параграф 6 единни принципи, същият отговаря на следните изисквания:

а) неговите активни вещества, антидоти и синергисти са одобрени;

[...]

д) предвид съвременните научно-технически познания отговаря на изискванията, предвидени в член 4, параграф 3;

[...]

б. Единните принципи за оценка и разрешаване на продукти за растителна защита съдържат изискванията, дадени в приложение VI към Директива 91/414/ЕИО [на Съвета от 15 юли 1991 година относно пускането на пазара на продукти за растителна защита (ОВ L 230, 1991 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г. глава 3, том 10, стр. 30)], и се установяват в регламенти, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 79, параграф 2, без съществени изменения. Последващи изменения на тези регламенти се приемат в съответствие с член 78, параграф 1, буква в).

Въз основа на тези принципи при оценката на продуктите за растителна защита се отчита взаимодействието между активното вещество, антидотите, синергистите и коформулантите“.

11 Член 31 от Регламент № 1107/2009 е озаглавен „Съдържание на разрешенията“ и предвижда:

„1. В разрешението се определят растенията или растителните продукти, както и неземеделските площи (например железопътни линии, обществени пространства, складови помещения), върху които и целите, за които може да се употребява продуктът за растителна защита.

2. Разрешението определя изискванията, свързани с пускането на пазара и употребата на продукта за растителна защита. Тези изисквания включват най-малко условията на употреба, необходими, за да бъдат спазени условията и изискванията, предвидени в регламента за одобрение на активни вещества, антидоти и синергисти.

[...]

3. Посочените в член 2 изисквания включват по целесъобразност също така:

- а) максималната доза на хектар за всяко прилагане;
- б) периода между последното прилагане и събирането на реколтата;
- в) максималния брой прилагания на година.

4. Посочените в параграф 2 изисквания могат да включват следното:

- а) ограничение на дистрибуцията и употребата на продукта за растителна защита [...];
- б) задължението преди употреба на продукта да се информират съседите, които биха могли да бъдат изложени на въздействието на продукта, приложен чрез разпръскване, и които са поискали да бъдат информирани;
- в) указания за правилна употреба съгласно принципите на интегрираното управление на вредителите [...];
- г) определяне на категориите потребители, например професионални и непрофесионални;
- д) одобрения етикет;
- е) интервала между прилаганията;
- ж) когато е приложимо, времето между последното прилагане и консумацията на растителния продукт;
- з) интервала от време преди повторна употреба;
- и) размера и материала на опаковката“.

12 Подраздел 2, който е озаглавен „Процедура“ и се намира в глава III, раздел 1, „Разрешение“, обхваща членове 33—39 от Регламент № 1107/2009.

- 13 Член 33 от този регламент е озаглавен „Заявление за разрешение или за изменение на разрешение“ и параграф 1 от него гласи:

„Заявител, който желае да пусне на пазара продукт за растителна защита, подава лично или чрез представител заявление за разрешение или за изменение на разрешение до всяка държава членка, на чийто пазар възнамерява да пусне продукта за растителна защита“.

- 14 Член 35 от посочения регламент е озаглавен „Държава членка, разглеждаща заявлението“ и гласи следното:

„Заявлението се разглежда от държавата членка, предложена от заявителя, освен ако друга държава членка в същата зона не се съгласи да го разгледа. Държавата членка, която ще разглежда заявлението, информира за това заявителя.“

По искане на държавата членка, разглеждаща заявлението, останалите държави членки в същата зона, за която е подадено заявлението, предоставят съдействие с цел справедливо разпределение на работата.

Останалите държави членки в зоната, за която е подадено заявлението, се въздържат от придвижване на досието, докато държавата членка, разглеждаща заявлението, не даде своята оценка.

Когато заявлението е подадено в повече от една зона, държавите членки, които го оценяват, постигат съгласие по оценката на данните, които не са свързани със селскостопанските и екологичните условия“.

- 15 Член 36 от този регламент е озаглавен „Разглеждане с цел разрешаване“ и гласи:

„1. Държавата членка, която разглежда заявлението, извършва независима, обективна и прозрачна оценка въз основа на съвременните научно-технически познания и като използва наличните към момента на подаване на заявлението ръководства. Тя дава възможност на всички държави членки в същата зона да представят забележки, които да бъдат взети предвид при оценката.“

Държавата членка прилага посочените в член 29, параграф 6 единни принципи за оценка и разрешаване на продукти за растителна защита, за да установи, доколкото е възможно, дали даденият продукт за растителна защита отговаря на изискванията, предвидени в член 29 в същата зона, където се прилага в съответствие с член 55 и при реалистични условия на употреба.

Държавата членка, която разглежда заявлението, предоставя своята оценка на останалите държави членки в същата зона. Форматът на доклада за оценка се определя в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 79, параграф 2.

2. Съответните държави членки съответно издават или отказват разрешения въз основа на заключенията от оценката на държавата членка, която разглежда заявлението съгласно членове 31 и 32.

3. Чрез дерогация от параграф 2 и при спазване на правото на Общността могат да се налагат подходящи условия по отношение на изискванията, посочени в член 31, параграфи 3 и 4, както и други мерки за намаляване на риска, произтичащи от специфичните условия на употреба.

Когато на опасенията на държава членка, свързани със здравето на хората или на животните и с околната среда, не може да се отговори с установяването на националните мерки за намаляване на риска, посочени в първа алинея, държавата членка може да откаже разрешение на продукт за растителна защита на своя територия, ако поради специфични екологични или селскостопански обстоятелства има основателни съображения да счита, че въпросният продукт продължава да представлява неприемлив риск за здравето на хората или на животните или за околната среда.

Тази държава членка незабавно информира за своето решение заявителя и Комисията, като представя техническа или научна обосновка за него.

Държавите членки предвиждат възможност да се оспори решението, с което се отказва разрешение на такъв продукт, пред националните съдилища или пред други инстанции“.

16 Подраздел 4, който е озаглавен „Подновяване, отнемане и изменение“ и се намира в глава III, раздел 1, „Разрешение“, обхваща членове 43—46 от Регламент № 1107/2009.

17 Член 44 от Регламента е озаглавен „Отнемане или изменение на разрешение“ и гласи:

„1. Държавите членки могат да преразгледат дадено разрешение по всяко време, когато са налице данни, че то вече не отговаря на някое от изискванията, посочени в член 29.

[...]

2. Когато държава членка възнамерява да отнеме или да измени дадено разрешение, тя уведомява за това притежателя на разрешението и му дава възможност да представи забележки или допълнителна информация.

3. В зависимост от случая държавата членка отнема или изменя разрешението, когато:

- а) изискванията, посочени в член 29, не са изпълнени или вече не са изпълнени;
- б) е била представена невярна или подвеждаща информация относно фактите, въз основа на които е издадено разрешението;
- в) не е изпълнено условие, включено в разрешението;
- г) въз основа на развитието на научно-техническите познания начинът на употреба и използваните количества могат да бъдат променяни; или
- д) притежателят на разрешението не изпълнява задълженията, произтичащи от настоящия регламент.

4. Когато държава членка отнеме или измени разрешение в съответствие с параграф 3, тя незабавно уведомява за това притежателя на разрешението, останалите държави членки, Комисията и [ЕОБХ]. Останалите държави членки, които принадлежат към същата зона, съответно отнемат или изменят разрешението, като отчитат националните условия и мерките за намаляване на риска, освен когато е бил приложен член 36, параграф 3, втора, трета и четвърта алинея. Когато е подходящо, се прилага член 46“.

18 Съгласно член 56, параграф 1 от посочения регламент:

„Притежателят на разрешение за продукт за растителна защита нотифицира незабавно държавите членки, които са дали разрешение, за всяка нова информация относно този продукт за растителна защита, активното вещество, неговите метаболити, антидот, синергист или коформулант, съдържащи се в продукта за растителна защита, която подсказва, че продуктът за растителна защита вече не отговаря на критериите, посочени съответно в членове 29 и 4“.

19 Глава IX от Регламент № 1107/2009 е озаглавена „Извънредни случаи“ и обхваща членове 69—71.

20 Член 69 от Регламента е озаглавен „Извънредни мерки“ и гласи:

„Когато стане ясно, че одобрено активно вещество, антидот, синергист или коформулант, или разрешен в съответствие с настоящия регламент продукт за растителна защита вероятно представлява сериозен риск за здравето на хората или на животните или за околната среда и че подобен риск не може да бъде задоволително овладян посредством мерките, предприети от съответната(ите) държава(и) членка(и), по собствена инициатива на Комисията или по искане на държава членка в съответствие с посочената в член 79, параграф 3 процедура по регулиране незабавно се предприемат мерки за ограничаване или забрана на употребата и/или продажбата на това вещество или продукт. Преди да предприеме такива мерки, Комисията разглежда наличните доказателства и може да поиска становището на [ЕОБХ]. Комисията може да определи срок, в рамките на който да бъде представено това становище“.

21 Глава X от посочения регламент е озаглавена „Административни и финансови разпоредби“ и включва в частност член 77, който е озаглавен „Ръководства“ и предвижда:

„В съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 79, параграф 2, Комисията може да приема или изменя технически и други ръководства, като например обяснителни бележки или ръководства относно съдържанието на заявлението по отношение на микроорганизми, феромони и биологични продукти, за прилагането на настоящия регламент. Комисията може да поиска от [ЕОБХ] да изготви или да допринесе за изготвянето на такива ръководства“.

22 Съгласно член 84, втора алинея от същия регламент:

„До 14 юни 2011 г. Комисията приема следното:

[...]

г) регламент относно единните принципи за оценка на риска на продукти за растителна защита, както е посочено в член 36“.

23 Приложение I към Регламент № 1107/2009 установява три зони за разрешаване на продукти за растителна защита — зона А (Северна), зона Б (Централна) и зона В (Южна), и определя държавите членки, които принадлежат към всяка от тези зони.

24 Приложение II към Регламента урежда процедурата и критериите за одобрение на активни вещества, антидоти и синергисти съгласно глава II.

Регламент (ЕС) № 546/2011

- 25 Член 1 от Регламент (ЕС) № 546/2011 на Комисията от 10 юни 2011 година за прилагане на Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на единните принципи за оценка и разрешаване на продукти за растителна защита (ОВ L 155, 2011 г., стр. 127), който е приет на основание член 29, параграф 6 и член 84 от Регламент № 1107/2009, гласи:

„Единните принципи за оценка и разрешаване на продукти за растителна защита, предвидени в член 29, параграф 6 от Регламент [...] № 1107/2009[,] са посочени в приложението към настоящия регламент“.

- 26 Част I от приложението към Регламент № 546/2011 урежда „[e]динни[те] принципи за оценка и разрешаване на химически продукти за растителна защита“ и включва дял А, „Въведение“, в който точка 2 гласи следното:

„При оценка на заявленията и при издаването на разрешения държавите членки:

[...]

в) вземат предвид друга значима техническа или научна информация, която може да се очаква да притежават, свързана с действието на продукта за растителна защита или с потенциално неблагоприятно въздействие на продукта за растителна защита, на неговите съставки или остатъчните вещества от продукта“.

- 27 Същата част I съдържа и дял Б, „Оценка“, в който точка 1.1 гласи:

„Като имат предвид съвременните научно-технически познания, държавите членки извърш[в]ат оценка на информацията, посочена в [дял] А, точка 2, и по-специално:

- а) оценяват действието на продукта за растителна защита с оглед на ефективността и фитотоксичността му за всеки вид употреба, за която се иска разрешение; и
- б) идентифицират възникващите опасности, преценяват тяхната значимост и преценяват вероятните рискове за хората, животните и околната среда“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 28 „Клоузър“ е продукт за растителна защита, който съдържа активното вещество сулфоксафлор.
- 29 Сулфоксафлорът е одобрен като активно вещество съгласно Регламент № 1107/2009 с Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1295 на Комисията от 27 юли 2015 година за одобряване на активното вещество сулфоксафлор в съответствие с Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за изменение на приложението към Регламент за изпълнение (ЕС) № 540/2011 на Комисията (ОВ L 199, 2015 г., стр. 8), при условията, предвидени в приложение I към Регламент за изпълнение 2015/1295.

- 30 На 30 април 2015 г. Dow AgroScience BV (Dow), понастоящем Corteva Agriscience Netherlands BV (наричано по-нататък „Corteva“), подава заявление в Кралство Нидерландия за разширяване на обхвата на разрешението за пускане на пазара на продукта „Клоузър“, така че да включва употреба при отглеждането на зеле и картофи на открито. Corteva подава това заявление за зона Б (Централна), която включва Белгия, Чехия, Германия, Ирландия, Люксембург, Унгария, Нидерландия, Австрия, Полша, Румъния, Словения, Словакия и Обединеното кралство.
- 31 В качеството си на държава членка, която разглежда заявлението за издаване на разрешение за пускане на пазара съгласно член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009, Ирландия извършва научната оценка на риска във връзка с „Клоузър“ в сътрудничество с другите държави членки. Що се отнася до въздействието върху пчелите, проверката е извършена въз основа на публикуваното на 17 октомври 2002 г. ръководство на ЕОБХ за земната екотоксичност. Ирландия приключва проверката през 2016 г.
- 32 При извършването на научната оценка на риска Ирландия не използва ръководството Guidance Document on the risk assessment of plant protection products on bees („Ръководство за оценката на рисковете за пчелите от продуктите за растителна защита“, наричано по-нататък „ръководството от 2013 г.“), което е публикувано на 4 юли 2013 г. и е изготвено от ЕОБХ по искане на Комисията, отправено през 2011 г.
- 33 С решение от 5 април 2019 г. въз основа на извършената от Ирландия научна оценка на риска СТГВ разширява обхвата на разрешението на „Клоузър“, така че да включва употребата му за зелеви и картофени култури на открито, но с едно ограничение, формулирано по следния начин:
- „Опасен за пчелите и земните пчели. За да се защитят пчелите и другите опрашващи насекоми, не прилагайте този продукт по време на цъфтежа на културите или върху култури, които не са в цъфтеж, когато те са активно посещавани от пчели и земни пчели. Прилагането е разрешено само след цъфтежа на картофените култури. Не използвайте този продукт в близост до саморазмножаващи се растения. Премахнете саморазмножаващите се растения преди техния цъфтеж“.
- 34 PAN Europe подава жалба по административен ред срещу това решение, но СТГВ я отхвърля като неоснователна с решение от 5 февруари 2020 г.
- 35 Тогава PAN Europe обжалва решението от 5 февруари 2020 г. пред College van Beroep voor het bedrijfsleven (Апелативен съд по административни спорове в икономическата област, Нидерландия), който е запитващата юрисдикция.
- 36 Пред запитващата юрисдикция PAN Europe твърди, че СТГВ не е трябвало да разширява обхвата на разрешението на „Клоузър“ за исканата употреба на пазара в Нидерландия. То твърди, че извършената от Ирландия научна оценка на риска, която е взел предвид СТГВ, не се основава на съвременните научно-технически познания. Оценката трябвало да се основава на ръководството от 2013 г., в което се констатира наличието на нови научни познания. Като не взел предвид това ръководство, СТГВ застрашил високото равнище на защита, което се цели с Регламент № 1107/2009. PAN Europe добавя, че научната оценка на риска от даден продукт може да се основава на всички нови научни или технически познания, независимо от какъв източник или документ произтичат. Освен това от

принципа на предпазливост следвало, че когато има неяснота относно въздействието на даден продукт, трябва да се извършат допълнителни изследвания, преди да може да бъде разрешен продуктът.

- 37 Пред запитващата юрисдикция СТГВ поддържа, че заявлението за издаване на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита трябва да се разглежда въз основа на правната уредба, която е в сила към момента на подаването на това заявление, доколкото правната сигурност изисква към момента на подаването му заявителят да може да знае какви условия трябва да изпълни. СТГВ изтъква и че ръководството от 2013 г. не е било „налично“ по смисъла на член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009, тъй като към момента на подаване на заявлението това ръководство не е било още „прието“ от Комисията предвид научните неясноти и отсъствието на консенсус между държавите членки. При всички положения рискът от употребата на „Клоузър“ бил отстранен чрез ограничението, включено от СТГВ в решението от 5 април 2019 г. и споменато в точка 33 от настоящото решение, тъй като за култури в цъфтеж не било дадено разрешение.
- 38 Запитващата юрисдикция иска да установи, първо, дали държавата членка, която решава дали да издаде разрешение за пускане на пазара на даден продукт за растителна защита (наричана по-нататък „съответната държава членка“), може да извършва собствена оценка на риска от този продукт, когато държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009, вече е направила такава оценка в съответствие с тази разпоредба, или на основание член 36, параграф 2 от този регламент съответната държава членка е обвързана от посочената оценка за целите на разрешаването на продукта, без да може да прави собствена оценка.
- 39 В това отношение запитващата юрисдикция отбелязва, че наистина член 36, параграф 3 от посочения регламент предвижда, че чрез дерогация от параграф 2 могат да се налагат подходящи условия по отношение на изискванията, посочени в член 31, параграфи 3 и 4 от същия регламент, както и други мерки за намаляване на риска, но те трябва да произтичат от специфичните условия на употреба. В случая в главното производство обаче не е така, доколкото обсъжданията се отнасят до въпроса дали разглежданата оценка на риска трябва да се извършва въз основа на публикуваното на 17 октомври 2002 г. ръководство на ЕОБХ за земната екотоксичност, или въз основа на ръководството от 2013 г. При всички положения, тъй като намира, че евентуално задължение да се вземе предвид оценката, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009, би било в противоречие с принципа на предпазливост, посочената юрисдикция приема, че съответната държава членка не е обвързана от тази оценка.
- 40 Второ, ако все пак се приеме, че съответната държава членка е обвързана от въпросната оценка, запитващата юрисдикция иска да установи дали правото на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата може да се смята за спазено, и по-конкретно дали оценката, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009, може да се оспорва пред съдилищата на съответната държава членка. В това отношение тя посочва, че съгласно нидерландското право, ако подадената по административен ред жалба е насочена срещу оценката на риска, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009, СТГВ би трябвало да упражни подробен контрол върху тази оценка. Ако заключи, че оценката не е достатъчно мотивирана, той би трябвало да може да замести изложените към нея мотиви със свои.

- 41 Трето, запитващата юрисдикция иска да установи дали ако се констатира, че оценката на риска, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009, не е надлежно обоснована, тази държава членка е длъжна да преразгледа оценката си, или съответната друга държава членка — със или без съгласуване с държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009 — е овластена сама да направи нова оценка. Ако съответната държава членка има право да направи собствена оценка, възниква въпросът дали това не накърнява принципите на единство и хармонизираност, на които се опира Регламент № 1107/2009.
- 42 Четвърто, по повод на приемането на ръководствата, споменати в член 77 от Регламент № 1107/2009, тази юрисдикция се пита как трябва да се тълкува изразът „въз основа на съвременните научно-технически познания и като използва наличните към момента на подаване на заявлението ръководства“, който е използван в член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009. Тя посочва, че този израз може да се тълкува в смисъл, че изисква държавата членка, която разглежда заявлението съгласно тази разпоредба, да извършва оценката си само въз основа на вече приетите от Комисията ръководства, въпреки че отразените в тях научно-технически познания в някои случаи може вече да не са съвременни.
- 43 Пето, ако се допусне, че държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009, не може да извършва оценката си единствено въз основа на приетите от Комисията ръководства, запитващата юрисдикция иска да установи дали е достатъчно тази държава да направи оценката въз основа на ръководство, което съдържа вече налични данни, макар и още да не е прието от Комисията, или трябва също да вземе предвид всички научно-технически познания, включително тези, които не са отразени в ръководствата. В това отношение запитващата юрисдикция посочва, че за да се разреши да бъде пуснат на пазара продукт за растителна защита, член 29, параграф 1, буква д) от Регламент № 1107/2009 предвижда изискването този продукт да отговаря на изискванията, предвидени в член 4, параграф 3, предвид съвременните научно-технически познания. В тази разпоредба обаче не се споменават ръководствата. Запитващата юрисдикция подчертава, че принципът на предпазливост също дава аргумент в подкрепа на тезата, че трябва да се вземат предвид всички налични научно-технически познания, тъй като този принцип изисква цялостна оценка, основана на най-достоверните налични научни данни и на най-актуалните резултати от международните научни изследвания.
- 44 При тези условия *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Апелативен съд по административни спорове в икономическата област) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Може ли съответната държава членка, която съгласно член 36, параграф 2 от Регламент [№ 1107/2009] взема решение относно издаването на разрешение за продукт за растителна защита, да се отклони от оценката на държавата членка — зонален докладчик, която е разгледала заявлението в съответствие с член 36, параграф 1 от този регламент, и ако е така, доколко?

- 2) Ако отговорът на първия въпрос е, че съответната държава членка не може да се отклони или че може да се отклони само в ограничена степен, как конкретно трябва да се осъществява правото на ефективни правни средства за защита по смисъла на член 47 от Хартата? Може ли в такъв случай правилността на оценката на държавата членка — зонален докладчик, да се оспорва без ограничения пред националната юрисдикция на съответната държава членка?
- 3) Ако съответната държава членка или юрисдикцията на тази държава членка стигне до извода, че оценката на държавата членка — зонален докладчик, не е достатъчно обоснована, то в такъв случай доколко съответната държава членка е длъжна да включи държавата членка — зонален докладчик, в изготвянето на достатъчно обоснована оценка?
- 4) Може ли държавата членка — зонален докладчик, да се ограничи до това да извърши оценка, при която тя се основава изключително на приети ръководства, дори ако отразените в тези ръководства научно-технически познания вече не са съвсем актуални?
- 5) При отрицателен отговор на предходния въпрос, достатъчно ли е държавата членка — зонален докладчик, да се основе допълнително само на научно-технически познания, които се съдържат във вече разработени, но все още неприети ръководства, или тази държава членка е длъжна да вземе предвид всички налични научно-технически познания, включително такива, които липсват в съответните ръководства?“. .

По искането за възобновяване на устната фаза на производството

- 45 След представянето на заключението на генералния адвокат в съдебното заседание на 28 септември 2023 г., на 23 октомври 2023 г. Corteva внася писмена молба в секретариата на Съда за възобновяване на устната фаза на производството на основание член 83 от Процедурния правилник на Съда.
- 46 Съгласно тази разпоредба във всеки един момент, след изслушване на генералния адвокат, Съдът може да постанови възобновяване на устната фаза на производството по-специално когато счита, че делото не е напълно изяснено, когато след закриване на тази фаза някоя от страните посочи нов факт от решаващо значение за решението на Съда или когато делото трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от страните или заинтересованите субекти по член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз.
- 47 В молбата си Corteva изтъква, че заключението на генералния адвокат не е безпристрастно и съдържа тълкуване *contra legem* на разпоредбите на правото на Съюза и неправилно тълкуване на практиката на Съда, а дадените в него отговори не позволяват да се отговори на разглежданите преюдициални въпроси.
- 48 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 252, втора алинея ДФЕС генералният адвокат представя публично, при пълна безпристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които съгласно Статута на Съда на Европейския съюз се изисква неговото произнасяне, за да го подпомогне при изпълнението на неговата задача да гарантира спазването на правото при тълкуването и прилагането на Договорите.

- 49 Съдът не е обвързан нито от това заключение, нито от изложените от генералния адвокат мотиви към него. Освен това нито Статутът на Съда на Европейския съюз, нито Процедурният правилник предвиждат възможност страните да представят становища в отговор на представеното от генералния адвокат заключение. Следователно несъгласието на заинтересовано лице със заключението на генералния адвокат не може само по себе си да бъде основание за възобновяване на устната фаза на производството (решение от 28 септември 2023 г., LACD, C-133/22, EU:C:2023:710, т. 22 и цитираната съдебна практика).
- 50 В случая, тъй като Corteva просто оспорва някои пасажи от заключението на генералния адвокат и представя становище по съдържанието му, няма основание да се постановява възобновяване на устната фаза на производството.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 51 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 36 от Регламент № 1107/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че държавата членка, която взема решение относно издаването на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита съгласно член 36, параграфи 2 и 3 от този регламент, може да се отклонява от научната оценка на риска във връзка с този продукт, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението за издаване на такова разрешение съгласно член 36, параграф 1 от Регламента.
- 52 Глава III от Регламент № 1107/2009 съдържа уредбата на „[п]родукти[те] за растителна защита“. Раздел 1 от тази глава урежда разрешенията за тези продукти. Подраздел 1 от въпросния раздел обхваща членове 28—32 от Регламента и определя изискванията, на които трябва да отговарят разрешенията, и съдържанието им. Подраздел 2 от същия раздел обхваща членове 33—39 от Регламента и урежда процедурата, която трябва да се следва.
- 53 От член 33, параграф 1 от Регламент № 1107/2009 следва, че заявителят е длъжен да подаде заявление за разрешение до всяка държава членка, на чийто пазар възнамерява да пусне продукта за растителна защита. Съгласно член 35, първа алинея от Регламента заявлението се разглежда само от една държава членка — предложената от заявителя, освен ако друга държава членка в същата зона не се съгласи да го разгледа.
- 54 Съгласно член 35, втора алинея и член 36, параграф 1, първа алинея, второ изречение от Регламента останалите държави членки в съответната зона предоставят съдействие с цел справедливо разпределение на работата. Тези държави членки имат и възможността да представят забележки, които да бъдат взети предвид при оценката на риска във връзка с продукта.
- 55 Оценката на риска по член 36, параграф 1, първа и втора алинея от Регламент № 1107/2009 обаче се извършва единствено от държавата членка, която разглежда заявлението за издаване на разрешение съгласно член 36, параграф 1, без да се налага тази оценка да се одобрява от останалите държави членки в същата зона.

- 56 Същевременно съгласно член 36, параграф 2 от Регламента съответните държави членки, тоест държавите членки, до които е подадено заявление за издаване на разрешение за пускане на продукта на пазара на тяхна територия, издават или отказват да издадат това разрешение именно въз основа на тази оценка.
- 57 В този контекст не е изключено някоя от съответните държави членки да не е съгласна със заключенията от оценката на риска, извършена съгласно член 36, параграф 1, първа и втора алинея от Регламент № 1107/2009. Това би могло да се случи, независимо дали тази държава членка е представяла, или не е представяла забележки в рамките на процедурата по оценка на риска.
- 58 В това отношение член 36, параграф 3, първа алинея от Регламента предвижда възможността съответната държава членка да налага подходящи условия по отношение на съдържанието и срока на издаването на разрешение за нейната територия, както и други мерки за намаляване на риска, произтичащи от специфичните условия на употреба.
- 59 Освен това, когато на опасенията на съответната държава членка, свързани със здравето на хората или на животните и с околната среда, не може да се отговори с установяването на такива национални мерки за намаляване на риска, тази държава членка може да откаже разрешение на продукта за растителна защита на своя територия съгласно член 36, параграф 3, втора алинея, по съображение че поради специфичните екологични или селскостопански обстоятелства въпросният продукт продължава да представлява неприемлив риск за здравето на хората или на животните или за околната среда.
- 60 От посоченото по-горе следва, че съответните държави членки по смисъла на член 36, параграф 2 от Регламент № 1107/2009, които разполагат с оценка от друга държава членка съгласно член 36, параграф 1, могат в предвидените в член 36, параграф 3 граници да налагат мерки за намаляване на риска и дори да отказват да издадат решение за продукта на своя територия, за да отстранят неприемлив риск за здравето на хората или на животните или за околната среда.
- 61 Следва обаче да се държи сметка и за контекста на член 36 от Регламент № 1107/2009. В това отношение е важно да се припомни, първо, че член 28, параграф 1 от Регламента изрично предвижда, че продукт за растителна защита не се пуска на пазара и не се употребява, освен ако е разрешен в съответната държава членка „съобразно разпоредбите на [този] регламент“, което предполага да е спазена процедурата по член 36 от Регламент № 1107/2009.
- 62 Както по същество отбелязва генералният адвокат в точка 37 от заключението си, спазването на правилата на тази процедура позволява да се осигури справедливо разпределение на задачите между държавите членки. Оценката на риска е задача на разглеждащата заявление държава членка, докато съответните държави членки отговарят за управлението на риска, като вземат крайното решение дали да издадат разрешение за своя територия.
- 63 Тази уредба на пределите на свободата на действие на държавите членки в процедурите за разрешаване на продукти за растителна защита е резултат от хармонизирането на приложимите правила с цел да се опростят процедурите и да се осигури съгласуваност

между всички държави членки, както следва по отношение на продуктите за растителна защита от член 1, параграф 3 във връзка със съображения 5, 9, 25 и 29 от Регламент № 1107/2009.

- 64 Второ, по повод на дело, в което са обсъждани разпоредбите на глава III, раздел 1, подраздел 3 от Регламент № 1107/2009, които се отнасят до взаимното признаване на разрешенията за продуктите за растителна защита, Съдът е отбелязвал, че когато държава членка получи заявление за издаване на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита, вече разрешен за същата употреба от друга държава членка, тя не е длъжна да издаде такова разрешение, ако се прилагат условията по член 36, параграф 3 от Регламента поради наличието на специфични за нея екологични или селскостопански обстоятелства (вж. в този смисъл решение от 3 декември 2020 г., Région de Bruxelles-Capitale/Комисия, C-352/19 P, EU:C:2020:978, т. 51 и 53).
- 65 Трето, не бива да се забравя, че съгласно член 44, параграфи 1 и 3 от Регламент № 1107/2009 държавите членки могат по всяко време да преразгледат дадено разрешение, когато са налице данни, че то вече не отговаря на някое от изискванията, посочени в член 29, параграф 1, а също и да отнемат или изменят разрешението, ако констатират, че тези изисквания вече не са изпълнени.
- 66 В този смисъл държавите членки са в частност длъжни да отнемат разрешението съгласно член 29, параграф 1, буква д) и член 44, параграф 3, буква а) от Регламент № 1107/2009, ако констатират, че предвид съвременните научно-технически познания продуктът за растителна защита има вредно въздействие върху здравето на хората или на животните или неприемливо въздействие върху околната среда по смисъла на член 4, параграф 3, буква б) и/или буква д) от този регламент (вж. в този смисъл решение от днешна дата, PAN Europe (Оценка на свойствата за нарушаване на функциите на ендокринната система), C-309/22 и C-310/22, т. 81 и цитираната съдебна практика).
- 67 Същевременно, както по същество отбелязва генералният адвокат в точка 52 от заключението си, държавата членка може да отнеме разрешението, когато най-достоверните научни или технически познания, с които разполага, показват, че може да има непосредствено или забавено вредно въздействие върху здравето на хората или на животните или неприемливо въздействие върху околната среда. Затова съответната държава членка по смисъла на член 36, параграф 2 от Регламент № 1107/2009 също така не може да е длъжна да разрешава пускането на пазара на продукт за растителна защита, ако съществуват научни или технически познания, според които има свързан с употребата на този продукт неприемлив риск за здравето на хората или на животните или за околната среда (вж. в този смисъл решение от днешна дата, PAN Europe (Оценка на свойствата за нарушаване на функциите на ендокринната система), C-309/22 и C-310/22, т. 83).
- 68 Това тълкуване на член 36 от Регламент № 1107/2009 намира потвърждение в целта на Регламента, която, както се уточнява в член 1, параграф 3 и както е отразено в съображение 8 от него, е по-конкретно да се гарантира високо равнище на защита на здравето на хората и на животните, както и опазване на околната среда. В това отношение, позовавайки се на съображение 24 от Регламент № 1107/2009, Съдът вече е постановил, че при издаването на разрешения за пускане на пазара на продукти за растителна защита защитата на здравето на хората и на животните и опазването на околната среда „следва да

имат предимство“ пред подобряването на растителievъдството (решение от 19 януари 2023 г., Pesticide Action Network Europe и др., C-162/21, EU:C:2023:30, т. 46 и 48 и цитираната съдебна практика).

- 69 Също така в съображение 29 от Регламент № 1107/2009 се подчертава необходимостта да се обезпечи по-хармонизирана наличност на продукти за растителна защита, но наред с това се признава, че специфичните за територията на една или повече държави членки екологични или селскостопански условия може да са основание тази държава членка или тези държави членки да откажат да разрешат продукта за растителна защита на своя територия, когато това е оправдано в резултат на конкретните екологични или селскостопански условия или когато не може да бъде постигната високата степен на защита на здравето на хората и животните и на опазване на околната среда.
- 70 По изложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 36 от Регламент № 1107/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че държавата членка, която взема решение относно издаването на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита съгласно член 36, параграф 2 от този регламент, може да се отклонява от научната оценка на риска във връзка с този продукт, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението за издаване на такова разрешение съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, в случаите по член 36, параграф 3, втора алинея от този регламент, и в частност когато разполага с най-достовърните научни или технически данни, които последно посочената държава членка не е взела предвид при подготовката на оценката си и които сочат наличието на неприемлив риск за здравето на хората или на животните или за околната среда.

По втория въпрос

- 71 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 36 от Регламент № 1107/2009, разглеждан в светлината на принципа на ефективна съдебна защита, трябва да се тълкува в смисъл, че заключенията от оценката, извършена от компетентната държава членка съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, може да се подлагат на контрол от съда на съответната държава членка по смисъла на член 36, параграф 2 от този регламент, когато този съд е сезиран с жалба против решение, прието на основание член 36, параграф 2 или 3 от Регламента.
- 72 За да се отговори на този въпрос, следва в началото да се отбележи, че член 36, параграф 3, четвърта алинея от Регламент № 1107/2009 задължава държавите членки единствено да предвидят възможност да се оспори решението, с което се отказва разрешение на продукт за растителна защита, пред националните съдилища или пред други инстанции. От решение от 28 октомври 2020 г., Associazione GranoSalus/Комисия (C-313/19 P, EU:C:2020:869), обаче следва, че държавите членки трябва и да предвидят система от способности за защита и процедури, която да позволява също да се гарантира спазването на основното право на ефективни правни средства за защита на третите лица, които доказано имат интерес в контекста на прилагането на Регламента от националните органи на тези държави.
- 73 В това отношение, щом решенията по член 36, параграф 2 или 3 от Регламент № 1107/2009 се вземат въз основа на заключенията от оценката, извършена от компетентната държава членка съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, тези заключения задължително са част от факторите от значение за положението, което посочените решения имат за цел да

регламентират. Затова съдилищата на съответната държава членка по смисъла на член 36, параграф 2 от Регламента трябва да вземат предвид въпросните заключения, когато се произнасят по правилността на тези решения (вж. в този смисъл решение от 8 юли 2010 г., Afton Chemical, C-343/09, EU:C:2010:419, т. 34).

- 74 За сметка на това, тъй като решенията, споменати в предходната точка на настоящото съдебно решение, са резултат от изключително сложни преценки на фактически данни от научен и технически порядък, националните съдилища не могат заместват направената от компетентните национални органи преценка със своя преценка на тези фактически данни (вж. в този смисъл решение от 21 януари 1999 г., Uprjohn, C-120/97, EU:C:1999:14, т. 33—35).
- 75 Оттук следва, че съдилищата на съответната държава членка по смисъла на член 36, параграф 2 от Регламент № 1107/2009, които следва да се произнесат по правилността на решенията, приемани съгласно член 36, параграф 2 или 3 от Регламента, са компетентни да преценяват законосъобразността на тези решения с оглед на предвидените в тези разпоредби материалноправни и процесуални условия (вж. по аналогия решение от 8 септември 2011 г., Monsanto и др., C-58/10—C-68/10, EU:C:2011:553, т. 79), като тези съдилища могат да вземат предвид заключенията от оценката, извършена от компетентната държава членка съгласно член 36, параграф 1 от посочения регламент, но същевременно не могат да заместват направената от компетентните национални органи преценка със своя преценка на фактическите данни от научен и технически порядък.
- 76 По изложените съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 36 от Регламент № 1107/2009, разглеждан в светлината на принципа на ефективна съдебна защита, трябва да се тълкува в смисъл, че заключенията от оценката, извършена от компетентната държава членка съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, може да се вземат предвид от съда на съответната държава членка по смисъла на член 36, параграф 2 от този регламент, когато този съд следва да се произнесе по законосъобразността на прието съгласно член 36, параграф 2 или 3 решение с оглед на предвидените в тези разпоредби материалноправни и процесуални условия, като обаче посоченият съд не може да замества направената от компетентните национални органи преценка със своя преценка на фактическите данни от научен и технически порядък.

По третия въпрос

- 77 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 36, параграфи 2 и 3 от Регламент № 1107/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че когато държавата членка, която взема решение относно издаването на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита съгласно тези разпоредби, намира за недостатъчно мотивирана научната оценка на риска, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, то тя е длъжна да приобщи последно посочената държава членка към извършването на нова оценка, въз основа на която би могло да бъде издадено разрешението за пускане на пазара на продукта за растителна защита.
- 78 В самото начало следва да се припомни, че националните органи, които участват в прилагането на член 36 от Регламент № 1107/2009, трябва да се съобразяват с общия принцип на правото на Съюза на добра администрация, който включва изисквания, които държавите членки трябва да спазват, когато прилагат правото на Съюза. Сред тези изисквания задължението да се мотивират приеманите от националните органи решения, е

от особено значение, тъй като позволява на адресатите им да защитят правата си и да решат, разполагайки с цялата необходима информация, дали има смисъл да ги обжалват пред съд (вж. в този смисъл решения от 15 октомври 1987 г., Heylens и др., 222/86, EU:C:1987:442, т. 15, и от 21 декември 2023 г., Infraestruturas de Portugal и Futrifer Indústrias Ferroviárias, C-66/22, EU:C:2023:1016, т. 87).

- 79 При все това, както отбелязва Комисията в писменото си становище, Регламент № 1107/2009 не предвижда специфични правила за уреждане на разминаванията във вижданията на държавите членки, ако при обработването на заявление за издаване на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита съответната държава членка намери, че научната оценка на риска, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, не е достатъчно мотивирана по отношение на опасенията на съответната държава членка за здравето на хората или животните или за околната среда във връзка със специфични за територията ѝ екологични или селскостопански обстоятелства.
- 80 От член 36, параграф 3, трета алинея от Регламент № 1107/2009 обаче следва, че съответната държава членка, която отказва разрешение на продукт за растителна защита на своя територия съгласно член 36, параграф 3, втора алинея въпреки оценката на риска, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, трябва незабавно да информира заявителя и Комисията за своето решение, като представи техническа или научна обосновка за него.
- 81 Освен това, както е припомнено в точка 65 от настоящото решение, в контекста на разпоредбите относно подновяването, отнемането и изменението на разрешенията за пускане на пазара на продукти за растителна защита по глава III, раздел 1, подраздел 4 от Регламент № 1107/2009 държавите членки могат съгласно член 44, параграф 1 да преразглеждат по всяко време разрешението за пускане на пазара, когато са налице данни, че то вече не отговаря на някое от изискванията, посочени в член 29 от Регламента.
- 82 При преразглеждането на основание член 44 от Регламент № 1107/2009 обаче отнемането или изменението на разрешението за пускане на пазара изобщо не зависи от условието преди това да е изменена оценката, извършена от държавата членка, която е разгледала заявлението за издаване на разрешение съгласно член 36, параграф 1 от Регламента. Затова пък съгласно член 44, параграф 4 от този регламент, когато отнема или изменя разрешение в съответствие с член 44, параграф 3, държавата членка незабавно уведомява за това в частност притежателя на разрешението, останалите държави членки и Комисията.
- 83 От изложеното по-горе следва, че съответната държава членка по смисъла на член 36, параграф 2 от Регламент № 1107/2009 не може да е длъжна единствено въз основа на този регламент да приобщава държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, нито останалите държави членки от същата зона, когато пристъпва към извършването на своя оценка на риска в рамките на процедурата за издаване на разрешение за пускане на пазара на продукта за растителна защита на своя територия съгласно член 36, параграфи 2 и 3 от този регламент.
- 84 По всички изложени съображения на третия въпрос следва да се отговори, че член 36, параграфи 2 и 3 от Регламент № 1107/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че когато държавата членка, която взема решение относно издаването на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита съгласно тези разпоредби, намира, че научната

оценка на риска, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, не е достатъчно мотивирана от гледна точка на опасенията ѝ за здравето на хората или животните или за околната среда във връзка със специфични за територията ѝ екологични или селскостопански обстоятелства, тя не е длъжна да приобщава последно посочената държава членка към извършването на нова оценка, въз основа на която би могло да бъде издадено разрешението за пускане на пазара на продукта за растителна защита.

По четвъртия и петия въпрос

- 85 В самото начало следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда задачата на последния е да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът трябва да преформулира въпросите, които са му зададени (решения от 17 юли 1997 г., *Krüger*, C-334/95, EU:C:1997:378, т. 22 и 23, и от 18 ноември 2021 г., *A. S.A.*, C-212/20, EU:C:2021:934, т. 36).
- 86 За тази цел Съдът може да изведе от цялата информация, предоставена от запитващата юрисдикция, и по-специално от мотивите на акта за преюдициално запитване, разпоредбите от правото на Съюза, които изискват тълкуване предвид предмета на спора в главното производство. Също така може да се наложи Съдът да вземе предвид норми от правото на Съюза, които националният съд не е посочил във въпроса си (вж. в този смисъл решения от 13 декември 1984 г., *Haug-Adrion*, 251/83, EU:C:1984:397, т. 9, от 20 март 1986 г., *Tissier*, 35/85, EU:C:1986:143, т. 9, и от 29 април 2021 г., *Banco de Portugal* и др., C-504/19, EU:C:2021:335, т. 30).
- 87 В настоящия случай следва да се отбележи, че четвъртият и петият въпрос се отнасят до държавата членка, която разглежда заявлението за издаване на разрешение съгласно член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009, в случая — Ирландия, докато спорът, с който е сезирана запитващата юрисдикция, се води за това, че СТГВ отхвърля жалбата, която PAN Europe подава административен ред против решението му да одобри разширяването на обхвата на разрешението за пускане на обсъждания продукт за растителна защита на пазара в Нидерландия.
- 88 При това положение, за да се даде полезен отговор на запитващата юрисдикция, следва да се приеме, че с четвъртия и петия въпрос тя иска по същество да установи дали член 29, параграф 1, буква д) и член 36, параграф 2 от Регламент № 1107/2009 трябва да се тълкуват в смисъл, че за целите на оспорването на разрешението на продукт за растителна защита на територията на държавата членка, която взема решение относно издаването на такова разрешение съгласно последно посочената разпоредба, може да се изтъкват пред административните органи и съдилищата на тази държава членка най-достоверните налични научни или технически данни, за да се докаже, че научната оценка на риска, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламента във връзка с този продукт за растителна защита, не е достатъчно мотивирана.
- 89 На първо място, що се отнася до текста на тези разпоредби, следва да се припомни, първо, че член 29 от Регламент № 1107/2009, който урежда изискванията по отношение на разрешението за пускане на пазара на продукти за растителна защита, предвижда в

параграф 1, буква д), че без да се засяга член 50 от Регламента, продукт за растителна защита се разрешава само когато „предвид съвременните научно-технически познания отговаря на изискванията, предвидени в член 4, параграф 3“.

- 90 Второ, Съдът е изяснил, че съгласно член 36, параграф 1 от Регламент № 1107/2009 държавата членка, която разглежда заявление за разрешение на продукт за растителна защита, трябва да направи обективна и прозрачна оценка на заявлението въз основа на съвременните научно-технически познания. С оглед на това компетентните органи са длъжни по-специално да вземат предвид най-достоверните налични научни данни и най-актуалните резултати от международните научни изследвания и да не отдават във всички случаи водещо значение на предоставените от заявителя изследвания (вж. в този смисъл решение от 1 октомври 2019 г., *Blaise и др.*, C-616/17, EU:C:2019:800, т. 66 и 94).
- 91 Оттук следва, че нито текстът на член 29, параграф 1, буква д), нито текстът на член 36, параграф 2 от Регламент № 1107/2009 сочат, че когато в съответната държава членка следва да се вземе административно или съдебно решение по въпроса за разрешаването на пускането на продукт за растителна защита на националния пазар, административните органи и съдилищата на съответната държава членка трябва да вземат предвид единствено някои категории научни или технически познания в зависимост от източника им или момента, в който са станали достъпни.
- 92 Следователно текстът на член 29, параграф 1, буква д) и член 36, параграф 2 от Регламент № 1107/2009 не е пречка да се изтъкват пред тези административни органи и съдилища най-достоверните налични научни или технически данни, за да се оспори разрешението на такъв продукт на територията на съответната държава членка, и то без оглед на източника им или момента, в който са станали достъпни.
- 93 Това тълкуване не намира опровержение в обстоятелството, че в член 36, параграф 1 от Регламента се споменава използването на наличните към момента на подаване на заявлението ръководства. Всъщност от тази разпоредба не може да се заключи, че държавата членка, която разглежда заявлението, трябва да основава своята оценка на риска само на наличните ръководства, при положение че според нея тези ръководства не отразяват в достатъчна степен съвременните научно-технически познания, въз основа на които трябва да извърши оценката си.
- 94 Не само че подобно тълкуване би било в противоречие със съдебната практика, посочена в точка 90 от настоящото решение, но и трябва да се има предвид, че тези ръководства не са задължителни. Както по същество посочва генералният адвокат в точка 74 от заключението си, след като член 77 от Регламент № 1107/2009 предвижда само възможност за приемане на ръководства от Комисията, трябва в случай на липса на такива ръководства да може и държавата членка, която разглежда заявлението по предходната точка от настоящото решение, да извърши оценката си на риска, като се основе на най-достоверните налични научни данни, както и на най-актуалните резултати от международните научни изследвания.
- 95 На второ място, що се отнася до контекста на член 29, параграф 1 и член 36, параграф 2 от Регламент № 1107/2009, следва да се имат предвид единните принципи за оценка и разрешаване на продукти за растителна защита, към които препраща първата от посочените разпоредби и които са установени в приложението към Регламент № 546/2011.

- 96 Съгласно точка 2, буква в), която се намира в част I, дял А от това приложение, при оценката на заявленията за издаване на разрешение и при издаването на тези разрешения държавите членки вземат предвид другата значима техническа или научна информация, която може да се очаква да притежават, свързана с потенциално неблагоприятно въздействие на продукта за растителна защита или на неговите съставки.
- 97 Следва също така да се отбележи, че и в членове 44 и 56 от Регламент № 1107/2009 се говори за отчитане на развитието на научно-техническите познания.
- 98 Всъщност, от една страна, както е констатирано в точка 65 от настоящото решение, от член 44, параграф 1 от Регламента следва, че държавите членки могат по всяко време да преразглеждат дадено разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита, когато са налице данни, че то вече не отговаря на някое от изискванията, посочени в член 29. За тази цел в член 44, параграф 3, буква г) от Регламента изрично е предвидено, че съответната държава членка отнема или изменя издаденото преди това разрешение, когато въз основа на развитието на научно-техническите познания начинът на употреба и използваните количества могат да бъдат променени.
- 99 От друга страна, член 56 от Регламент № 1107/2009 предвижда, че притежателят на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита е длъжен да нотифицира незабавно държавите членки, които са дали разрешението, за всяка нова информация относно този продукт, която показва, че той вече не отговаря на критериите, посочени в членове 4 и 29 от Регламента.
- 100 Съгласно член 56, параграф 1, четвърта алинея от Регламента обаче това задължение за нотифициране включва съответната информация относно решенията или оценките на международни организации или публични органи, които издават разрешения за продукти за растителна защита или активни вещества в трети държави.
- 101 На трето място, тълкуването, възприето в точка 92 от настоящото решение, намира потвърждение и в целта на Регламент № 1107/2009.
- 102 Както се припомня в точка 68 от настоящото решение, този регламент цели да гарантира високо равнище на защита на здравето на хората и животните и на опазване на околната среда. Освен това, както е посочено в член 1, параграф 4 от Регламента, неговите разпоредби се основават на принципа на предпазливост и държавите членки не могат да бъдат възпрепятствани да прилагат този принцип, когато съществува неяснота от научна гледна точка по отношение на рисковете за здравето на хората или животните и за околната среда, предизвиквани от продуктите за растителна защита, които се разрешават на тяхна територия.
- 103 Възможността обаче да се посочват всякакви релевантни, достоверни и съвременни научни или технически познания пред административните органи и съдилищата на съответната държава членка по смисъла на член 36, параграф 2 от Регламента, за да се оспори разрешението на даден продукт за растителна защита на територията на тази държава членка, способства за осъществяването на тази цел съобразно принципа на предпазливост.
- 104 Освен това изложените в предходните точки съображения не намират опровержение в изискването за спазване на принципа на правна сигурност.

- 105 В писменото си становище Corteva по същество изтъква, че този принцип изисква заявлението за издаване на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита да се разглежда в зависимост от научно-техническите познания, съществуващи към датата на подаване на заявлението.
- 106 Съгласно постоянната съдебна практика принципът на правна сигурност изисква действието на правните норми да е ясно, точно и предвидимо, за да могат заинтересованите лица да се ориентират при уреждани от правото на Съюза положения и правоотношения (решение от 6 май 2021 г., Bayer CropScience и Bayer/Комисия, C-499/18 P, EU:C:2021:367, т. 101).
- 107 В специфичната област на разрешенията за пускане на пазара на продукти за растителна защита обаче този принцип трябва да се претегля спрямо принципа на предпазливост, на който се основава Регламент № 1107/2009 и който има за цел да гарантира високо равнище на защита на здравето на хората и животните и на опазване на околната среда, както беше припомнено в точки 68 и 102 от настоящото решение. Именно затова в случай на поява на данни, от които се установява, че дадено активно вещество или продукт за растителна защита има вредно въздействие върху здравето на хората или животните или неприемливо въздействие върху околната среда, Комисията и/или държавите членки могат да бъдат принудени да отнемат одобрението на това активно вещество или разрешението за пускане на пазара на продукта за растителна защита, както и евентуално да предприемат извънредни мерки.
- 108 Оттук следва, че в контекста на този регламент всеки заявител, който иска да пусне продукт за растителна защита на пазара, може да очаква научните или техническите познания да се променят по време на процедурата по разрешаване или през периода, за който е одобрено активното вещество или е разрешен продуктът за растителна защита. Освен това от членове 46 и 69—71 от Регламента следва, че решенията за отнемане на разрешението или за предприемане на извънредни мерки биха могли да имат незабавно действие, слагайки край оттам нататък на възможността за пускане на съответния продукт на пазара и за употреба на съществуващите наличности от него.
- 109 Ето защо не може да се смята, че е в противоречие с принципа на правна сигурност да се вземат предвид релевантни и достоверни научни или технически познания, които все още не са били достъпни към момента на подаването на заявлението за издаване на разрешение за пускане на пазара на продукта за растителна защита.
- 110 По изложените съображения на четвъртия и петия въпрос следва да се отговори, че член 29, параграф 1, буква д) и член 36, параграф 2 от Регламент № 1107/2009 трябва да се тълкуват в смисъл, че за целите на оспорването на разрешението на продукт за растителна защита на територията на държавата членка, която взема решение относно издаването на такова разрешение съгласно последно посочената разпоредба, може да се изтъкват пред административните органи и съдилищата на тази държава членка най-достоверните налични научни или технически данни, за да се докаже, че научната оценка на риска, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламента във връзка с този продукт за растителна защита, не е достатъчно мотивирана.

По съдебните разноски

- 111 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

- 1) Член 36 от Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета

трябва да се тълкува в смисъл, че

държавата членка, която взема решение относно издаването на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита съгласно член 36, параграф 2 от този регламент, може да се отклонява от научната оценка на риска във връзка с този продукт, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението за издаване на такова разрешение съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, в случаите по член 36, параграф 3, втора алинея от този регламент, и в частност когато разполага с най-достоверните научни или технически данни, които последно посочената държава членка не е взела предвид при подготовката на оценката си и които сочат наличието на неприемлив риск за здравето на хората или на животните или за околната среда.

- 2) Член 36 от Регламент № 1107/2009, разглеждан в светлината на принципа на ефективна съдебна защита,

трябва да се тълкува в смисъл, че

заклученията от оценката, извършена от компетентната държава членка съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, може да се вземат предвид от съда на съответната държава членка по смисъла на член 36, параграф 2 от този регламент, когато този съд следва да се произнесе по законосъобразността на прието съгласно член 36, параграф 2 или 3 от Регламента решение с оглед на предвидените в тези разпоредби материалноправни и процесуални условия, като обаче посоченият съд не може да замества направената от компетентните национални органи преценка със своя преценка на фактическите данни от научен и технически порядък.

- 3) Член 36, параграфи 2 и 3 от Регламент № 1107/2009

трябва да се тълкува в смисъл, че

когато държавата членка, която взема решение относно издаването на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита съгласно тези разпоредби, намира, че научната оценка на риска, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламента, не е достатъчно мотивирана от гледна точка на опасенията ѝ за здравето на хората

или животните или за околната среда във връзка със специфични за територията ѝ екологични или селскостопански обстоятелства, тя не е длъжна да приобщава последно посочената държава членка към извършването на нова оценка, въз основа на която би могло да бъде издадено разрешението за пускане на пазара на продукта за растителна защита.

4) Член 29, параграф 1, буква д) и член 36, параграф 2 от Регламент № 1107/2009

трябва да се тълкуват в смисъл, че

за целите на оспорването на разрешението на продукт за растителна защита на територията на държавата членка, която взема решение относно издаването на такова разрешение съгласно последно посочената разпоредба, може да се изтъкват пред административните органи и съдилищата на тази държава членка най-достоверните налични научни или технически данни, за да се докаже, че научната оценка на риска, извършена от държавата членка, която разглежда заявлението съгласно член 36, параграф 1 от Регламента във връзка с този продукт за растителна защита, не е достатъчно мотивирана.

Подписи